

Informatīvais ziņojums „Pārskats par Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padomes darba rezultātiem 2011. gadā”

Saskaņā ar Informācijas tehnoloģiju drošības likuma 10.pantu ar Ministru prezidenta 2011.gada 1.marta rīkojumu Nr.74 „Par Nacionālo informācijas tehnoloģiju drošības padomi” (informācija dienesta vajadzībām) ir izveidota Nacionālā informācijas tehnoloģiju drošības padome (turpmāk – padome), lai koordinētu ar informācijas tehnoloģiju drošību saistīto uzdevumu un pasākumu plānošanu un veikšanu. Padomes darbību nodrošina vadošā valsts pārvaldes iestāde sakaru nozarē, kas atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumu Nr.242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 1.punktam ir Satiksmes ministrija.

Padomes darbā 2011.gadā piedalījās Satiksmes ministrijas, Nacionālo bruņoto spēku, Aizsardzības ministrijas, Ārlietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM), Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas (CERT.LV) (turpmāk – CERT.LV), Drošības policijas, Militārās izlūkošanas un drošības dienesta, Satversmes aizsardzības biroja, Latvijas Bankas, Valsts policijas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pārstāvji.

2011.gadā notika piecas padomes sēdes – 10.martā, 10.maijā, 27.jūnijā, 26.septembrī un 15.novembrī, bet pastāvīga saziņa un viedokļu apmaiņa notika arī padomes elektroniskās saziņas listē.

Kā būtiskāko padomes darbā jānorāda pastāvīgā un regulārā informācijas apmaiņa informācijas tehnoloģiju drošības jautājumos, tādējādi īstenojot Nacionālās drošības koncepcijā (Saeima apstiprinājusi 2011.gada 10.martā) noteikto par starpinstitucionālās sadarbības uzlabošanu kā vienu no prioritātēm informācijas tehnoloģiju apdraudējumu novēršanā. Informācijas apmaiņa nodrošināja iespēju operatīvi apmainīties ar informāciju par jaunumiem informācijas tehnoloģiju drošības jautājumos, apspriest to ar citu institūciju pārstāvjiem, kā arī paaugstināt savstarpējo sapratni. Tas ir īpaši būtiski, ņemot vērā nacionālu informācijas tehnoloģiju drošības sistēmu specifiku, kuras pamatdarbības princips ir sadarbība starp institūcijām.

Starp padomes darbā apspriestajiem jāatzīmē šādi jautājumi:

- a) Informācijas tehnoloģiju drošības likuma izpildes gaita;
- b) sadarbība ar Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūru (ENISA);
- c) saprašanās memoranda projekts par sadarbību informācijas tehnoloģiju aizsardzībā starp Latvijas Republikas valdību un Ziemeļatlantijas līguma organizāciju (turpmāk – NATO);
- d) sadarbība ar NATO un NATO Informācijas tehnoloģiju aizsardzības izcilības centru Tallinā;

e) plānotās informācijas sistēmas izveide informācijas dienesta vajadzībām apmaiņai starp ministrijām un to padotības iestādēm Latvijas prezidentūras Eiropas Savienībā 2015.gadā nodrošināšanai;

f) informācijas tehnoloģiju drošības tendences ārvalstīs;

g) Latvijā notikusī BENS (*Business Executives for National Security*) grupas vizīte;

h) portāls www.esidross.lv;

i) informācijas tehnoloģiju drošības mācības Latvijā un ārvalstīs, tajā skaitā pirmo Latvijas teorētisko informācijas tehnoloģiju drošības incidentu reaģēšanas mācību rezultāti;

j) informatīvā ziņojuma projekts Ministru kabinetam „Par Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas (CERT.LV) darbību un nepieciešamību palielināt valsts finansējumu tās darbības nodrošināšanai”;

k) informatīvā ziņojuma projekts Ministru kabinetam par Krimināllikumā un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā ietvertā tiesiskā regulējuma pietiekamību attiecībā uz nodarījumiem, kas pastrādāti elektroniskās informācijas telpā un pret informācijas tehnoloģijām;

l) paveiktais informācijas tehnoloģiju kritiskās infrastruktūras aizsardzības sistēmas ietvaros;

m) likumprojekts „Elektroniskās autentifikācijas likums”;

n) nepieciešamība nodrošināt šifrēšanas funkcionalitāti elektroniskās identifikācijas kartēs;

o) Eiropas Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomisko un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par informācijas tehnoloģiju kritiskās infrastruktūras aizsardzību „Sasniegumi un nākošie soļi: ceļā uz globālu informācijas tehnoloģiju drošību”;

p) padomes sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām.

Starp padomes ietvaros detalizētāk apspriestajiem jāatzīmē šādi jautājumi:

q) CERT.LV darbība. Šī jautājuma ietvaros padome, balstoties uz Satiksmes ministrijas un CERT.LV sniegto informāciju un novērtējot CERT.LV būtisko ieguldījumu informācijas tehnoloģiju drošības stiprināšanā Latvijā, kā arī uzsverot nepieciešamību turpināt informācijas tehnoloģiju drošības uzlabošanu atbilstoši Informācijas tehnoloģiju drošības likumā un Nacionālās drošības koncepcijā (sevišķi attiecībā uz tajā paredzēto apdraudējuma identificēšanas un reaģēšanas pilnveidošanu un informācijas tehnoloģiju lietotāju zināšanu pilnveidošanu) noteiktajam, izteica atbalstu CERT.LV darbības nodrošināšanai nepieciešamā finansējuma palielināšanai. VARAM pārstāvis Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padomē atbalstīja CERT.LV darbības nodrošināšanai nepieciešamā finansējuma saglabāšanu līdzšinējā apmērā, kā arī pēc VARAM pārstāvja priekšlikuma tika diskutēts par iespējamo nepieciešamību pārskatīt CERT.LV noteikto deleģējumu Informācijas tehnoloģiju drošības likumā (4.panta pirmā daļa).

Tāpat tika apspriests ierosinājums CERT.LV pienākumu izpildītāju noteikt citā procedūrā nekā šobrīd, piemēram, Publisko iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā uz noteiktu laika periodu, piemēram, pieciem gadiem;

r) Centrālās statistikas pārvaldes elektroniskās tautas skaitīšanas incidents. Padome izvērtēja publiski pieejamo informāciju par incidentu saistībā ar Centrālās statistikas pārvaldes veikto elektronisko tautas skaitīšanu, secinot, ka: incidents nav uzskatāms par informācijas tehnoloģiju drošības incidentu saskaņā ar Informācijas tehnoloģiju drošības likuma 6.panta pirmo daļu, un incidents radies nepārdomātas informācijas sistēmas arhitektūras izveides rezultātā, neizvērtējot sistēmas piedāvātā pakalpojuma izmantošanas pieejamības samērību ar potenciālajiem riskiem, un kopumā incidents ilustrē nepietiekoši attīstīto informācijas tehnoloģiju drošības kultūru Latvijas informācijas tehnoloģiju sabiedrībā.

Padome ieteica visām institūcijām, kas atbildīgas par valsts nozīmes informācijas sistēmu un e-pārvaldes projektu izstrādi, veikt konsultācijas ar Datu valsts inspekciju datu aizsardzības jautājumos un CERT.LV informācijas tehnoloģiju drošības jautājumos, kā arī turpmākajā padomes darbā meklēt iespējas informācijas tehnoloģiju drošības kultūras attīstības veicināšanai Latvijas informācijas tehnoloģiju sabiedrībā;

s) VARAM valsts pārvaldes iestāžu tīmekļa vietņu drošības pārbaudes. Padome uzklusīja VARAM sniegto informāciju par plānoto „kritisko” tīmekļa vietņu auditu, kā arī apmainījās ar viedokļiem. Tika atzīmēts, ka iespēja veikt valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļa vietņu auditus kopumā ir vērtējama pozitīvi. Vienlaikus padome aicināja VARAM izvērtēt iespēju tīmekļa vietņu pārbažu veikšanas programmatūru nodot CERT.LV un ieteikt perspektīvā VARAM rīcībā esošo programmatūru izmantot pastāvīgiem tīmekļu vietņu auditiem pēc CERT.LV un valsts un pašvaldību institūciju iniciatīvas;

t) Valsts policijas resursu pietiekamība cīņā ar noziedzīgiem nodarījumiem, kas pastrādāti elektroniskās informācijas telpā un pret informācijas tehnoloģijām. Padome kopumā atzīmēja Valsts policijas nozīmīgo un aizvien pieaugošo lomu efektīvas informācijas tehnoloģiju drošības sistēmas darbībā, kopumā norādot arī uz nepieciešamību izvērtēt dažādas Valsts policijas resursu plānošanas attīstības iespējas un nepieciešamību tās padarīt skaidrākas un pārskatāmākas. Padome nolēma aicināt Valsts policiju sagatavot un iesniegt izskatīšanai padomē pašreizējo resursu cīņā ar noziedzīgiem nodarījumiem, kas pastrādāti elektroniskās informācijas telpā un pret informācijas tehnoloģijām, detalizētu izvērtējumu un priekšlikumus Valsts policijas resursu palielināšanai.

Izskatot šos un citus ar informācijas tehnoloģiju drošību saistītus jautājumus, padome 2011.gadā pieņēma 20 lēmumus.

Lai veicinātu padomes sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām, 2011.gada 28.septembrī padomes priekšsēdētājs un CERT.LV vadītāja sanāksmē ar informācijas tehnoloģiju drošības jautājumos ieinteresētajām

nevalstiskajām organizācijām informēja par 2011.gadā veiktajām izmaiņām tiesību aktos, plānošanas dokumentos, aktualitātēm informācijas tehnoloģiju drošības jomā (tajā skaitā par Latvijas divpusējo un daudzpusējo sadarbību), par tālākajām darbības prioritātēm, kā arī par CERT.LV darbību un aktuālo situāciju elektroniskās informācijas telpā Latvijā. Tāpat padomes priekšsēdētājs ir piedalījies publiskos pasākumos, informējot sabiedrības pārstāvjus par aktualitātēm informācijas tehnoloģiju jomā.

Satiksmes ministrs

A.Ronis

Vīza: valsts sekretārs

A.Matīss

24.01.2012. 14:22

993

M.Andžāns

67028262, maris.andzans@sam.gov.lv